

## **Культурно-дозвіллеві практики в умовах війни: історія та сучасність**

Ірина Петрова  
доктор культурології, професор, Україна

Культурно-дозвіллеві практики відіграють значиму роль не лише у мирний час, але – і передусім – під час війни. Наочно це продемонстровано за місяці російської агресії в Україні, коли культурно-дозвіллеві практики доволі швидко й динамічно трансформувались у засіб консолідації, суспільного єднання та патріотичного виховання.

На різних етапах розвитку людства культурно-дозвіллеві практики сприймалися не лише як важлива складова культури повсякдення, але і як потужний засіб державотворення. З розвитком людства увага до природи дозвілля, його суспільної значущості, тенденцій функціонування лише зростає, залишаючи незмінною думку про його суперечливий й подвійний характер, потенціал та небезпеки, можливості й обмеження. Війна в Україні актуалізує формування нових парадигм розвитку культурно-дозвіллевих практик. Мета дослідження – розкрити еволюцію та суспільну значимість дозвілля як предмета культурних практик у періоди активних соціальних трансформацій (на прикладі України).

Поставлена мета дослідження зумовила такі тактичні завдання: з'ясувати світоглядні засади феномена дозвілля та культурних практик; проаналізувати тенденції, напрями та формати культурно-дозвіллевих практик, що виникли (або актуалізувалися) під час війни в Україні; охарактеризувати зміни культурнодозвіллевих преференцій (мотивацій, потреб, інтересів) українського населення; обґрунтувати доцільність використання дозвіллевого та культурного потенціалу в державній політиці та формуванні громадської думки. Стратегічними цілями дослідницького проекту є: визначити парадигмальні характеристики дозвілля й культурних практик в історичному контексті; порівняти підходи до використання культурно-дозвіллевих практик у різних системах державного управління; конкретизувати європейські моделі використання дозвілля та культурних практик у системі державного управління; охарактеризувати культурні практики у ракурсі формування символів та цінностей, зміцнення простору для міжкультурного діалогу; обґрунтувати стратегії розвитку культурних практик в Україні.

Результати дослідження можуть бути використані у практичній роботі закладів державного управління; розробці цільових програм і проєктів історикокультурного спрямування; навчальних курсах історичного, культурологічного та політичного напрямів.

## **Культурно-досуговые практики в условиях войны: история и современность**

Петрова Ирина Владиславовна,  
доктор культурологии, профессор, Украина

Культурно-досуговые практики играют значимую роль не только в мирное время, но – и прежде всего – во время войны. Наглядно это продемонстрировано за месяцы русской агрессии в Украине, когда культурно-досуговые практики достаточно быстро и динамически трансформировались в инструмент консолидации, общественного единения и патриотического воспитания.

На разных этапах развития человечества культурно-досуговые практики воспринимались не только как важная составляющая культуры повседневности, но и как мощное средство создания государства. С развитием человечества внимание к природе досуга, его общественной значимости, тенденций функционирования возрастает, оставляя неизменной мысль о его противоречивом и двойном характере, потенциале и опасностях, возможностях и ограничениях. Война в Украине актуализировала формирование новых парадигм развития культурно-досуговых практик.

Цель исследования – раскрыть эволюцию и общественную значимость досуга как предмета культурных практик в периоды активных социальных трансформаций (на примере Украины).

Поставленная цель исследования обусловила такие тактические задания: охарактеризовать основополагающие принципы феномена досуга и культурных практик; проанализировать тенденции, направления и форматы культурно-досуговых практик, которые возникли (или актуализировались) во время войны в Украине; изучить изменения культурно-досуговых предпочтений (мотиваций, потребностей, интересов) украинцев; обосновать целесообразность использования досугового и культурного потенциала в государственной политике и формировании общественного мнения.

Стратегическими целями исследовательского проекта являются: определение парадигмальных характеристик досуга и культурных практик в историческом контексте; сравнение подходов к использованию культурно-досуговых практик в разных системах государственного управления; конкретизация европейских моделей использования досуга и культурных практик в системе государственного управления; характеристика культурных практик в ракурсе формирования символов и ценностей, укрепления пространства для межкультурного диалога; обоснование стратегий развития культурных практик в Украине.

Результаты исследования могут быть использованы в работе государственных учреждений; разработке целевых программ и проектов историко-культурного характера; учебных курсах исторического, культурологического и политического направлений.

## **Cultural and Leisure Practices in the Conditions of War: History and Modernity**

by Professor Iryna Petrova

Cultural and leisure practices play a significant role not only in peacetime, but - and above all - in wartime. This was clearly demonstrated during the months of Russian aggression in Ukraine, when cultural and leisure practices were quite quickly and dynamically transformed into means of consolidation, social unity and patriotic education. The experience of cooperation, successful communications, and cultural collaborations have become a reliable basis for joint activities for the deployment of a cultural front to counter Russian aggression. This opinion can be proved by analyzing cultural events that take place not only in the modern world, but in a historical context. The topicality of the research of the theoretical dimension of cultural and leisure practices is objectively determined by the fact that at various stages of human development, cultural and leisure practices were perceived not only as an important component of everyday culture, but also as a powerful means of state formation. With the development of humanity, attention to the nature of leisure, its social significance, and trends in functioning only grows, leaving unchanged the opinion about its contradictory and dual character, potential and dangers, opportunities and limitations. However, in modern cultural studies, leisure time is studied rather superficially, both as a theoretical reflection, as a cultural practice, and as a technology for the formation of the state policy. At the same time, without understanding the cultural and leisure behavior of a person, it is impossible to understand the processes of the formation of civil society, the transformation of worldview principles, cultural identity, ideology and mass consciousness of the population.

- the social and cultural situation that has developed in modern Ukraine and actualizes the formation of new paradigms for the development of cultural and leisure practices.

The research proposal includes:

- study and substantiation of the main approaches to the usage of cultural and leisure practices in the state administration system;
- analysis of cultural practices in the context of formation of symbols and values, formation of space for intercultural dialogue;
- updating the formation of new paradigms for the development of cultural and leisure practices in the context of Russian aggression and the war in Ukraine.